

Posudek diplomové práce
Minulé časy v Boccacciově Dekameronu,
kterou předložila **Bc. JANA MOTTLOVÁ,**
FF UK, Ústav románských studií, ak.r. 2014/2015.

Jana Mottlová si pro svou diplomovou práci zvolila nesnadné téma. Rozhodla se zmapovat systém minulých časů v Boccacciově jazyce (přesněji řečeno v jazyce *Dekameronu*), a to jak z hlediska tvarosloví, tak z hlediska funkce. Ačkoli v úvodu své práce deklaruje záměr porovnat latinu, boccacciiovskou „italštinu“ a současný jazyk, jádro práce spočívá především v podrobném popisu Boccacciova jazyka; tento popis je velmi pečlivý, vedený se smyslem pro detail, ale nechybí ani syntéza zjištěných poznatků, kterou diplomantka nabízí zejména prostřednictvím tabulek. Obrázek boccacciiovského tvarosloví, použití *passata prossima* vs. *passata remota* a dalších minulých časů se tak jeví jako velmi přesvědčivý. Cíl práce byl tedy jednoznačně splněn.

Práce je rozdělena do dvou hlavních částí: teoretické a praktické. Hned na první pohled je patrné, že teoretická část je oproti té praktické o něco slabší, a to jak obsahově, tak formálně. Diplomantka zde předkládá přehled minulých časů v latině a v současné italštině. Je jasné, že takový úvod v práci být musí, ale určitě by zasloužil určitě hlubší zpracování – např. v prezentaci latiny není uveden žádný sekundární zdroj (v bibliografii však figuruje Bilíková, *Přehled latinské mluvnice*). Součástí teoretické části je obecný popis staré italštiny / florentštiny, který by rovněž zaslouhoval více prostoru (mj. proto, že diplomantka sama na s. 21 mluví o tom, že nabídne „stav bádání“ o staré italštině). Naproti tomu praktická část je výsledkem skutečně „mravenčí“ práce: diplomantka zde pracuje se všemi slovesy (a není jich málo!), které lze v Dekameronu nalézt, každé sloveso se pak stává předmětem podrobné analýzy v rámci popisu minulých časů. Tato analýza je nejen kvalitativní (např. detailní analýza koncovek, kmenů apod.), ale i kvantitativní (jde zde podána statistika výskytů jednotlivých forem, zejména těch konkurenčních, např. imperfekta na *-eva* vs *-ea*).

Diplomová práce Jany Mottlové tedy vzbuzuje – v dobrém slova smyslu – celou řadu otázek. Rád bych tedy přičinil pár poznámek v naději, že se mnohé během obhajoby vyjasní.

1) Zdá se mi, že nedostatečnou oporu v sekundární literatuře kompenzuje diplomantka vlastními postřehy, které jsou často velmi vágní, popř. vůbec by neměly v odborné práci figurovat. Např. na s. 14 hovoří o tom, že (nejspíš) imperfektum je v současnosti čím dál oblíbenější a dostává „další a další funkce“. To je potřeba nějak upřesnit, reformulovat.

2) Na s. 18 si nejsem jistý, co míní diplomantka tezí o tom, že se „koncovky uvolnily“ (jde o vznik konj. imperfekta).

3) Na s. 22 mě zarazilo vysvětlení o eliminaci intervokalického *v* v perfektu vs. imperfektu. Zdá se mi, že to diachronně moc „nesedí“. Kromě toho argumentovat tím, že tvar *cantāvī* je příliš dlouhý, nedává smysl (jsou přece mnohem delší tvary).

4) Na s. 30 je řeč o tvarech *visse* apod., které u Boccaccia ještě nejsou. Věcně v pořádku, jen by to chtělo lepší formulaci.

5) Na s. 32 nerozumím diskusi o tvarech *dissono* / *dissero*. Jde jen o konkurenci koncovek, nikoli kmenů (v obou případech *diss-*). Zároveň se zde objevuje další z formulací, které nedávají dobrý smysl (když diplomantka říká, že Boccaccio si nedělal rozklad tvarů na kmen a koncovku).

6) Na s. 35 by se hodilo uvést součet všech tvarů bez ohledu na sloveso (podobně jako je to jinde). Mně to vychází na 1043 vs. 494 pro *-eva/-ea* a 228 vs. 90 pro *-evano/-eano*. Rozhodně tedy platí, co tvrdí diplomantka, jen je to takto zcela evidentní.

7) Na s. 38 je sice zajímavý, ale dosti diskutabilní postřeh: jde o kopírování koncovek v nějaké sekvenci slovesných tvarů. Muselo by být podloženo nějakou sekundární literaturou.

8) Na s. 55 nerozumím formulaci – je *son disposta* minulý čas?

9) Na s. 57 je zajímavý postřeh o *passatu prossimo*: „Z toho se dá dovozovat, že již v Boccacciově době *pass. prossimo* částečně ztrácí svůj význam rozdílný od *pass. remota* a že je v některých případech možné vyjádřit jednu myšlenku v obou časech bez rozdílu ve významu.“ Opět by bylo nutné nějak podepřít sekundární literaturou (např. příslušnou kapitolou z *Grammatica dell'italiano antico*, kde je řeč o slovesném systému florentštiny 13./14. století).

10) Na s. 58 se mi použití *passata prossima* v kombinaci s futurem zdá naopak běžné. Lze jím nahradit předbudoucí čas (mluví o tom i Hamplová, 2004, s. 199).

Tolik tedy pár připomínek k diplomové práci Jany Mottlové, kterou považuji za zdařilou, zejména její praktickou část. K obhajobě ji samozřejmě doporučuji, ale vzhledem k určitým nedostatkům, o kterých jsem psal výše, ji navrhuji hodnotit jako **velmi dobrou**.

V Praze dne 27. května 2015

doc. Mgr. Pavel Štichauer, Ph.D.
vedoucí diplomové práce